

Schoolondersteuningsprofiel

School: OBS De Cocon

Adres: Pater Schiphorststraat 1

Website: www.decocon.nl

Werkgebied: Noord

Samenwerkingsverband: Passend primair onderwijs Noord-Kennemerland

Website: www.ppo-nk.nl

Inhoud

1. Inleiding schoolondersteuningsprofiel

2. Algemeen

2.1 Wat is passend onderwijs?

2.2 Samenwerking binnen Passend primair onderwijs Noord-Kennemerland

2.3 Ouders en kind

3. Onderwijsondersteuning

3.1 Visie op onderwijsondersteuning en de ambitie

3.2 Beschrijving van de populatie

3.3 Inrichting onderwijsondersteuning

4. Ons schoolondersteuningsprofiel

5. Extra ondersteuning: ondersteuningsniveaus en werkwijze

5.1 Ondersteuningsniveaus

5.2 Werkwijze

6. Grenzen aan de ondersteuning van onze school

Op te vragen bij school

Topdossier

Toetskalender en protocol

Afspraken bij de toetskalender

Protocol verlengen en versnellen

Protocol vroegsignalering (Ronduit)

Protocol PO-VO ([website www.ppo-nk.nl](http://www.ppo-nk.nl))

Verzuimbeleid

Klachtenprotocol

Pestprotocol (wordt herzien)

Protocol voor medicijnverstrekking en medische handelingen

Meldcode Huiselijk geweld en kindermishandeling

Protocol leerlingdossier en privacy (Ronduit)

Dyslexieprotocol (Ronduit)

Protocol ernstige wiskunde- en rekenproblemen en dyscalculie (ERWD)

1. Inleiding schoolondersteuningsprofiel

1.1 Wat is een schoolondersteuningsprofiel?

In het schoolondersteuningsprofiel leggen we ten minste eenmaal per 4 jaar vast welke ondersteuning onze school kan bieden aan leerlingen die dat nodig hebben. Ook staat hierin welke ambities onze school heeft voor de toekomst. We nemen ons profiel ieder jaar opnieuw door en passen het dan aan op kleine onderdelen.

Leerkrachten, schoolleiding en bestuur stellen samen het profiel op. Leerkrachten en ouders hebben adviesrecht via de medezeggenschapsraad.

1.2 Waarom een schoolondersteuningsprofiel?

Elke school is wettelijk verplicht om een schoolondersteuningsprofiel te hebben. Met dit profiel laat onze school zien welke extra ondersteuning we uw kind kunnen bieden. Daardoor weet u waar u aan toe bent, als het gaat om de mogelijkheden van onze school.

Op basis van het profiel bekijken we welke expertise we nog moeten ontwikkelen en wat dat betekent voor de (scholing en toerusting van) onze leerkrachten.

Het schoolondersteuningsprofiel is belangrijk voor:

- Ouders. Het biedt u informatie – wat kunt u verwachten van de school?
- De school. We zetten de beleidslijn uit – wat is onze ambitie?
- De inspectie. We leggen verantwoording af.
- Collega-scholen in ons werkgebied. We stemmen met elkaar af.
- Het samenwerkingsverband. Er ontstaat overzicht over het geheel – bieden de scholen samen een dekkend netwerk?

1.3 Relatie met het ondersteuningsplan van Passend primair onderwijs Noord-Kennemerland

Het samenwerkingsverband legt alle profielen bij elkaar om te beoordelen of het daarmee een dekkend aanbod kan realiseren. Doel is immers dat alle leerlingen passend onderwijs krijgen. Op basis van de schoolprofielen stelt het samenwerkingsverband de basisondersteuning vast. Dit is de ondersteuning die alle scholen kunnen bieden. Het gaat dan bijvoorbeeld om ondersteuning voor meer- en minderbegaafde leerlingen en om het omgaan met gedragsproblemen.

Ons schoolondersteuningsprofiel vloeit voort uit het ondersteuningsplan van Passend primair onderwijs Noord-Kennemerland. Dat is een wettelijk verplicht beleidsdocument waarin het samenwerkingsverband beschrijft waar het voor staat en hoe het dat organiseert. Het complete ondersteuningsplan is te vinden op de website: www.ppo-nk.nl.

1.4 Relatie met schoolontwikkelplan-schoolgids

Het schoolondersteuningsprofiel is een aanvulling op het schoolplan. In het schoolplan vindt u de verantwoording van hoe basisschool De Cocon werkt en hoe de school zich wil ontwikkelen. Elk schooljaar vertalen we als team, samen met ouders, de ambities naar activiteiten in een jaarplan. Alle belangrijke informatie over de dagelijkse gang van zaken wordt aan u medegedeeld via de Schoolgids.

2. Algemeen

2.1 Wat is passend onderwijs?

Op 1 augustus 2014 trad de wetswijziging passend onderwijs in werking (en daarmee een ander stelsel voor extra onderwijsondersteuning). Passend onderwijs heeft tot doel om zo goed mogelijk onderwijs te bieden aan ieder kind, ongeacht de extra onderwijs- en ondersteuningsbehoefte.

Passend onderwijs berust op drie pijlers:

- Schoolbesturen/scholen hebben de taak (zorgplicht) om leerlingen een zo goed mogelijke plaats in het onderwijs te bieden.
- Iedere school is verplicht om een ondersteuningsprofiel op te stellen. Op deze wijze is duidelijk welke extra ondersteuning een school kan bieden.
- Scholen, reguliere basisscholen, speciale basisscholen en scholen voor speciaal onderwijs cluster 3 en 4 werken samen in regionale samenwerkingsverbanden passend onderwijs. Voor onze regio is dat Passend primair onderwijs Noord-Kennemerland (www.ppo-nk.nl) Het samenwerkingsverband heeft een ondersteuningsplan opgesteld en is (mede)verantwoordelijk voor een dekkende ondersteuningsstructuur, het toewijzen van de extra ondersteuning en de toelaatbaarheid tot scholen voor speciaal basisonderwijs en speciaal onderwijs cluster 3 en 4.

2.2 Samenwerking binnen Passend primair onderwijs Noord-Kennemerland

Alle basisscholen en scholen voor speciaal (basis)onderwijs in Noord-Kennemerland werken samen in 8 werkgebieden. Samen met de 14 betrokken schoolbesturen en gemeenten zorgen we voor een dekkend onderwijs-zorgaanbod. Belangrijke partners in ieder werkgebied zijn jeugdhulp en de leerplichtambtenaren van de gemeenten. We zijn met elkaar verbonden, zodat we optimaal aansluiten op uw kind.

Soms blijkt al tijdens de aanmelding dat uw kind méér nodig heeft dan de school in eerste instantie kan bieden. Soms wordt dat pas in de midden- of bovenbouw duidelijk.

Heeft uw kind extra onderwijsbehoefte? Dan schakelen wij de consulent passend onderwijs van ons werkgebied in. Samen met u gaan we op zoek naar de beste oplossing voor uw kind. Daarbij hanteren we een duidelijk omschreven werkwijze, waarover u meer kunt lezen in hoofdstuk 5. Zo zorgen we ervoor dat alle stappen in de juiste volgorde worden gezet.

2.3 Ouders en kind

Ouders zijn in ons samenwerkingsverband educatieve partners. U bent altijd betrokken bij het bepalen van het passende onderwijs – zie ook hoofdstuk 5 – u neemt deel aan het multidisciplinair overleg (MDO) met de leerkracht, intern begeleider en de consulent passend onderwijs van het samenwerkingsverband. Ouders zijn partners in de besluitvorming en geven toestemming voor de uitvoering de gemaakte afspraken. Tijdens het MDO maken we stapsgewijs een passend plan en leggen we afspraken vast. Het TOPdossier, een webbased programma, helpt ons hierbij.

2.4 Ouders en kind op onze school

Ouderbetrokkenheid

Ouderbetrokkenheid gaat om de actieve belangstelling van de ouders bij de ontwikkeling van hun kinderen, thuis en op school. Partnerschap (tussen ouders en school) is hierbij het sleutelwoord. De ouders en de school hebben elkaar nodig als het gaat om de opvoeding en ontwikkeling van kinderen. Veel scholen, besturen en samenwerkingsverbanden passend onderwijs zijn op zoek naar manieren om ouders zo goed mogelijk bij het onderwijs van hun kind te betrekken. Dat is geen gemakkelijke opgave omdat er ook op gemeentelijk niveau ontwikkelingen zijn die die ouderbetrokkenheid beïnvloeden. Denk aan CJG, WMO, Jeugdzorg en ouderbeleid VVE.

Partnerschap zal iedere school anders invullen. Wij spannen ons in om de ouders echt bij het onderwijs te betrekken. Een van de voorwaarden is een gezonde basis binnen het team om vertrouwen in elkaars bedoelingen en mogelijkheden uit te stralen. Goede informatie aan ouders over de manier waarop de school aan ontwikkeling, leren en onderwijs werkt. In alle ouderactiviteiten gaat het erom dat ouders zich welkom en gewaardeerd voelen; dat zij zich uitgenodigd voelen om hun vragen, ideeën en verwachtingen tot uiting te brengen.

3. Onderwijsondersteuning

3.1 Visie op onderwijsondersteuning en de ambitie

Pedagogisch contact

Pedagogisch contact is *op het goede moment het juiste doen, óók in de ogen van de leerling*.

In een chaotische situatie wordt een nieuw evenwicht aangebracht waarbij alle aanwezigen zich weer op hun gemak voelen. Daarvoor is het nodig het perspectief van de ander in acht te nemen, de ander onvoorwaardelijk serieus te nemen, hem te willen begrijpen en te zoeken naar afstemming op wat de ander nodig heeft om verder te kunnen. Dit is een basisinstelling van waaruit leerkrachten kinderen zouden moeten benaderen. Deze instelling omvat respect voor de drie psychologische basisbehoeften van elke mens: autonomie (eigenheid van elke persoon), relatie (verbondenheid met betekenisvolle anderen) en competentie (de onstuitbare drang zich te ontwikkelen en te leren).

Ontwikkelingsgericht onderwijs (OGO)

Ontwikkelingsgericht onderwijs is een onderwijsvisie. De visie legt de nadruk op de ontwikkeling van de leerlingen en is daarbij schatplichtig aan de leerpsychologie van Lev Vygotski. Hij verbindt een leerlinggerichte pedagogiek met een activerende didactiek. Op onze school wordt gewerkt vanuit een duidelijke visie op kind, onderwijs en maatschappij. Centraal daarbij staat dat wij er vanuit gaan dat kinderen verschillen in talent en interesse.

De noodzaak van verschil

Verschillen zijn noodzakelijk voor verandering en ontwikkeling. Met OGO benutten we verschillen en creëren we verschillen. Binnen OGO gaan we genuanceerd om met de verschillen op verschillende ontwikkelingsgebieden: soms accepteren, soms compenseren, soms aanpassen.

Passend onderwijs schiet tekort als het alleen gericht is op compensatie en reparatie van individuele kenmerken om schoolse leerdoelen te bereiken.

Alle onderwijs moet passend zijn, d.w.z. verschillen benutten, maar ook vormend, dat wil zeggen verschillen opwekken door nieuwe handelingsmogelijkheden uit te lokken.

Omgaan met verschillen

In de school creëren we een sfeer waarin waardering is voor verschillen tussen kinderen (in gedrag en emotie). Kinderen kennen elkaar met hun eigenaardigheden en weten dat kinderen verschillend doen en dat de leerkracht hen daarom ook verschillend behandelt. Eerlijkheid krijgt de betekenis, dat ieder kind krijgt wat hij nodig heeft (in plaats van iedereen krijgt hetzelfde) en wordt door de leerkracht omarmd en overgedragen aan de kinderen. De leerkracht leeft voor, waarbij de grootste opdracht en uitdaging is de eigen oordelen bewust te worden en een plek te geven. Een leerkracht die oordeelt (ook al is dat alleen van binnen) krijgt een klas die oordeelt (en uitlacht, pest, competitief is...).

Wat betekent dit voor het opbrengst gericht werken?

OGO is ook altijd opbrengstgericht, maar opbrengsten liggen ook op het vlak van groeiend zelfvertrouwen, inzicht in zingeving, motivatie om door te gaan en aanknopingspunten voor de leerkracht.

Opbrengstgericht werken is een pedagogische opdracht, met als belangrijkste indicatoren welbevinden en betrokkenheid. Daar waar geluk en motivatie te zien is in de klas daar is maximale opbrengst. Dus richt je op het proces, waarbij kinderen laten zien wat ze kunnen en ook doen wat ze kunnen.

3.2 Onderwijsondersteuning

Onze ondersteuningsstructuur sluit aan op de werkwijze van ons samenwerkingsverband Passend primair onderwijs Noord-Kennemerland (zie hoofdstuk 5).

Alle scholen binnen het samenwerkingsverband bieden vastgestelde basisondersteuning. Er zijn 4 aspecten van basisondersteuning:

1. de basiskwaliteit van de school, vastgesteld door de inspectie;
2. de kwaliteit van de ondersteuningsstructuur van de school;
3. planmatig werken op het niveau van de leerling;
4. preventieve en licht curatieve interventies zoals protocollen dyslexie en dyscalculie, fysieke en/of sociale toegankelijkheid, curatieve ondersteuning in samenwerking met school interne en externe specialisten.

We werken met leerkrachten en een intern begeleiders die in staat zijn om aan deze basisondersteuning te voldoen. We streven ernaar dat iedere leerling binnen onze school de zorg krijgt die hij/zij nodig heeft. De ondersteuning moet toereikend zijn voor leerlingen zodat zij kunnen functioneren zonder dat de eigen veiligheid of die van hun omgeving in het geding komt.

In het samenwerkingsverband Primair Passend Onderwijs-Noord Kennemerland onderscheiden we de volgende 5 niveaus van ondersteuning:

- ondersteuningsniveau 0: basisondersteuning;
- ondersteuningsniveau 1: lichte ondersteuning als onderdeel van de basisondersteuning;
- ondersteuningsniveau 2: extra ondersteuning binnen de school, gericht op preventie en vroegtijdig handelen;
- ondersteuningsniveau 3: extra ondersteuning door externen;
- ondersteuningsniveau 4: speciaal basisonderwijs of speciaal onderwijs, S(B)O.

Binnen alle niveaus van ondersteuning voert de leerkracht de cyclus handelingsgericht werken uit. Elke cyclus (minimaal twee keer per schooljaar) wordt afgerond met een groepsbespreking. Tijdens de evaluatie/bespreking wordt altijd gekeken of het ondersteuningsniveau nog passend is bij een leerling en deze wordt zo nodig aangepast. Voor een verder toelichting op de ondersteuningsniveaus zie hoofdstuk 5.1.

TOPdossier (Totaal Ontwikkel Plan)

Het TOPdossier is een digitaal groeidocument dat de school en leerkracht praktische handvatten biedt om een leerling effectief te ondersteunen. Het is geschikt om te communiceren en samen te werken met:

- leerling en ouders;
- externe partners zoals jeugdhulp of zorg.
- speciaal basisonderwijs, speciaal onderwijs en voortgezet (speciaal) onderwijs;

Groepsbesprekingen, leerlingbespreking en het multidisciplinair overleg vormen samen de motor van het handelingsgericht werken en arrangeren. Alle betrokken partijen leveren hun bijdrage, en de inzichten en afspraken worden vastgelegd in het Topdossier. Het Topdossier is ingebed in het cyclisch handelingsgericht werken in de school. Samen werken we aan overzicht, inzicht en uitzicht voor kinderen met extra onderwijsbehoeften.

3.3 Onze uitgangssituatie

Met het in beeld brengen van onze eigen uitgangssituatie kunnen we als school beter aansluiten bij de onderwijsbehoeften van onze kinderen en ouders. Deze nemen we ook mee in de ambities, schoolplan en professionalisering van de school.

Het leren en de ontwikkeling van kinderen wordt beïnvloed door een heel scala aan factoren. Factoren waar een school niet altijd invloed op heeft maar waar het wel zo veel als mogelijk mee rekening houdt in het belang van de ontwikkeling en het leren van kinderen.

Factoren die van invloed zijn op het leren en de ontwikkeling van kinderen zijn:

- Maatschappelijke ontwikkelingen
- Kenmerken leerlingen
- Kenmerken thuissituatie
- Kenmerken sociale netwerk

Maatschappelijke ontwikkelingen

Onderwijs, en met name passend onderwijs, heeft een maatschappelijke opdracht. We dragen zorg voor een optimale omgeving waarin alle kinderen kunnen ontwikkelen en zijn talenten leert benutten om als volwaardige mens te leven. We bereiden leerlingen voor op de toekomst, zodat zij als volgende generatie de verantwoordelijkheid kunnen nemen voor zichzelf, mens en milieu.

In onze maatschappij zien we de volgende tendensen:

- Het aantal kinderen met uiteenlopende onderwijsbehoeften neemt toe. Met Passend Onderwijs als basis worden kinderen met specifieke onderwijsbehoeften op de school in de buurt aangemeld. Om zo goed mogelijk aan te sluiten op de belangrijkste onderwijsbehoeften werken we volgens de handelingsgericht methodiek¹. Er wordt significant minder remediërend gewerkt, maar preventief gekeken naar wat de leerling nodig heeft. De toenemende verschillen tussen kinderen vragen van scholen maatwerk.
- Sociale verkeer is veranderd door de intreden van sociale media. Kinderen groeien op met dagelijks gebruik van computer, smartphone en tablet. De digitalisering van de samenleving maakt veilige digitale communicatievaardigheden voor kinderen steeds belangrijker. Deze ontwikkeling heeft ook gevolgen voor het leren en het opdoen van kennis. Vaardigheden als samen delen, samen leren en samen creëren, kritisch denken, problemen oplossen zijn belangrijker en complexer geworden.
- De ouderpopulatie is divers. De diversiteit aan opvoedingsoriëntaties is toegenomen. Opvoedingsoriëntaties worden beïnvloed door herkomst, geloof, sociale status en opleiding. Ouders zijn voor kinderen cruciaal en dus ook de context waarin ze opgevoed worden. Partnerschap tussen ouders en school is dan ook belangrijk voor het begrijpen van elkaars opvoedingsoriëntatie en de afstemming daarin in het belang van de ontwikkeling van het kind.

---

¹ Handelingsgericht werken, HGW, is cyclisch oplossingsgericht en kent 4 fasen: waarnemen-begrijpen-plannen-realiseren. Bron N. Pameijer <http://wij-leren.nl/hgw-pameijer.php>

3.4 Analyse schoolpopulatie

Analyse schoolpopulatie bevat 3 onderdelen:

- factoren leerlingen;
- factoren opvoedsituatie leerlingen;
- factoren sociale netwerk van de leerlingen.

3.4.1 Factoren leerlingen

OBS De Cocon heeft rond de 3% gewichtenleerlingen. Minder dan 5% van onze leerlingen heeft een buitenlandse afkomst. Ze zijn afkomstig uit verschillende landen.

De leerlingen worden ingedeeld in 5 ondersteuningsniveaus. (zie paragraaf 3.1) We hebben leerlingen met niveau 0 t/m 3 binnen onze school. Leerlingen met niveau 4 gaan naar het SBO/SO.

Om ervoor te zorgen dat kinderen een betere start maken aan het begin van de basisschool en om onderwijs- of ontwikkelingsachterstand bij jonge kinderen tot 6 jaar te verminderen, biedt Kits OOnlie sinds januari 2017 vroegschoolse educatie aan (VVE). De voorziening wordt ondersteund door dezelfde Jeugd en gezinscoach al bij ons op school. De samenwerking met de peuteropvang van Kits Oonlie heeft vorm gekregen.

Als we kijken naar de uitstroom van de afgelopen jaren zitten wij op een gemiddelde uitstroom van VMBO TL/HAVO met uitschieters naar boven en naar beneden. Zie jaarafhankelijk deel van de schoolgids.

Aan het einde van groep 8 nemen wij de IEP Eindtoets af om de verplichte vaardigheden lezen, taalverzorging en rekenen te meten. De afgelopen jaren scoren de kinderen van groep 8 boven de norm van de inspectie. Op de gebieden taalverzorging en lezen behaalde meer dan 70% van onze leerlingen het streefdoel (referentieniveau 2F). Voor rekenen werd het functionele niveau 1F bereikt.

3.4.2 Factoren opvoedingssituatie leerlingen

- De school staat in een wijk met flats, rijtjeshuizen, twee-onder-een-kapwoningen en vrijstaande huizen. Het betreft woningen in de koop- en huursector.
- Het opleidingsniveau van de ouders is heel divers, van laag opgeleid tot universitaire opleiding.

Noodzakelijke ondersteuningsbehoeften ouders:

- Betrokkenheid via themapresentaties;
- Oudergesprekken;
- Voorleesweken;
- Toegang tot cito resultaten van hun kinderen ;
- Nieuwsbrief;
- Medezeggenschapsraad en Activiteitencommissie;
- Kwaliteitsmeter wordt 1x per 2 jaar uitgezet onder ouders, leerlingen en leerkrachten. De resultaten worden verwerkt in een plan van aanpak;
- CJG coach kan ingezet worden bij een hulpvraag van ouders. School stimuleert hierin;
- Multi Disciplinair Overleg.

3.4.3 Factoren sociaal netwerk van leerlingen

Als je kijkt naar de opzet van de wijk is er veel speelruimte voor de kinderen. Er zijn grasveldjes, speeltuintjes en voetbalveldjes. Er wordt door de kinderen veel buiten gespeeld, maar we merken dat de kinderen ook veel meer tijd doorbrengen achter een beeldscherm.

Er zijn veel kinderen die gebruik maken van onze voor-, tussen- en naschoolse opvang. Rondom de school zijn er veel speelfaciliteiten. Ook is er de mogelijkheid om na schooltijd gratis te sporten via Sport X. Kinderen kunnen ook een typecursus volgen en Mad science biedt een cursus voor techniek. De meeste kinderen doen aan sport en hebben hun zwemdiploma behaald. Er wordt weinig gebruik gemaakt van het "Sport- en Cultuurfonds".

In de ochtend wordt er door de meeste gezinnen goed ontbeten. Daartegenover staat dat er weinig fruit gegeten en water gedronken wordt. Hier gaan wij in het schooljaar 2018-2019 op insteken. Water drinken en het eten van fruit/groente wordt gestimuleerd.

Buiten schooltijd ontmoeten kinderen van verschillende scholen elkaar op de speelterreinen. Soms zorgt dat voor conflicten. Mochten deze conflicten effect hebben in het functioneren op school, dan zorgen wij dat wij hierover in gesprek komen met kinderen, ouders en overige betrokkenen. Wij proberen zoveel mogelijk met elkaar af te stemmen. We proberen hierin samen te werken met RKBS Erasmus.

Binnen de school werken wij samen met:

- Het CJG (Centrum voor Jeugd en Gezin) en de CJG coach
- De Wijkagent
- Onderwijsconsulent, een onafhankelijke deskundige waar ouders en de school een beroep op kunnen doen bij vragen over bijvoorbeeld het ondersteuningsaanbod
- Kits Oonlie
- Brede school activiteiten (sport en cultuur)
- Schoolarts / verpleegkundige
- Praatmaatgroep: Logopedist (in de school)
- Playing for succes
- Ik ben Wijs; Heidi Diepeveen
- Overige Externen (denk hierbij aan Visio, fysiotherapeut, psycholoog enz.)
- Dompvloet opleidingen (typecursus)
- Mad science

3.5 Schema verwijzing/uitstroom en extra ondersteuning

In het schooljaar 2017-2018 zijn er in totaal:

2 leerling verwezen naar het Speciaal Basisonderwijs (SBO)

0 leerling verwezen naar het Speciaal Onderwijs (SO)

In het schooljaar 2017-2018

Hebben negen leerlingen een individueel arrangement gekregen.

Aantal leerlingen met groeidocument: 1

Aantal leerlingen met TOP-dossier: 15

Er was één groepsarrangement, waarin vaste groepjes kinderen meedraaien. Deze groepjes worden aangevuld met individuele leerlingen na overleg tussen leerkracht, ib en degene die uitvoering geeft aan het arrangement.

Groeidocumenten/TOPDossiers schooljaar 2017-2018:

Groep	Topdossier/ groeidocument
1/2A	3
1/2B	1
3	3
4	4
5	2
6	1
7	1
8	1

*Verwijzing naar het Speciaal Basis Onderwijs/Speciaal Onderwijs wordt jaarlijks opgenomen in het jaarafhankelijk deel van de schoolgids.

Deelname aan het onderwijs:

Schooljaar 2017-2018		Aantal
Schoolloopbaan/doublures	Kleutergroep	2
	Onderbouw	3
	Bovenbouw	1
Schoolloopbaan/snelle doorstromers	Onderbouw	2
	Bovenbouw	0
Thuiszitters	onderbouw	0
	bovenbouw	0
Schorsing	Onderbouw	0
	bovenbouw	1*

*Kortdurende periode; In afwachting van een passende plek in het SBO of SO

Uitstroom afgelopen schooljaar:

Zie jaarafhankelijk deel van de schoolgids. Dit wordt jaarlijks aangepast en via de website: Scholen op de Kaart.

Jaar	2018
Praktijkonderwijs	0
VMBO BB	1
VMBO BB/KB	0
VMBO KB	3
VMBO KB/TL	2
VMBO TL	7
VMBO TL/HAVO	5
HAVO	6
HAVO/VWO	7
VWO	3
Daaf Geluk VSO (VWO)	0

Schoolkeuze 2018	Aantal
Willem Blaeu	0
Stedelijk Dalton College	6
Clusius College	1
Murmellius Gymnasium	2
Jan Arentsz	19
PCC	2
Adriaan Roland Holtschool	2
BSG	2

Na 3 jaar voortgezet onderwijs:

Het is nog niet gebruikelijk dat het Voorgezet Onderwijs de benodigde gegevens doorspeelt aan het Basisonderwijs. In de nabije toekomst zullen deze gegevens worden toegevoegd.

Geboden extra ondersteuning

In een aantal individuele- en groepsarrangementen werd ondersteuning geboden bij:

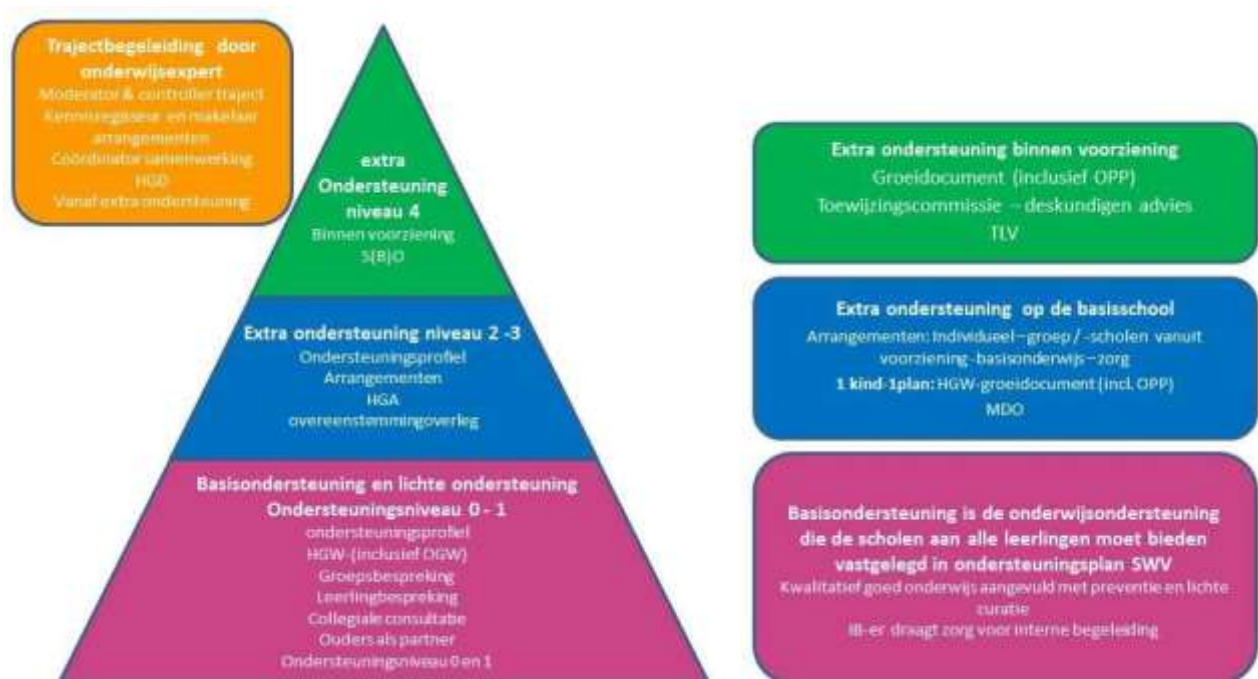
Onderwijsbehoeften	
specifieke behoefte aan een leeromgeving die voorspelbaar en gestructureerd is.	specifieke behoefte aan oplossingsgerichte gedragsinterventietechnieken die de leerling zelfstandig toepast in verschillende situaties.
specifieke behoefte aan passend leesonderwijs om leeftijdsadequate teksten te lezen en te begrijpen.	specifieke behoefte aan uitdagend en aangepast onderwijs binnen een eigen leerlijn, omdat de leerling naar verwachting het fundamentele niveau (1F) niet haalt.
specifieke behoefte aan passend rekenonderwijs om leeftijdsadequate rekenstrategieën toe te passen.	specifieke behoefte aan een uitdagende, verrijkende, verdiepende en verbrede leeromgeving, die verder gaat dan het bestaande curriculum.
specifieke behoefte aan een aangepaste, compenserende en toegankelijke omgeving (lichamelijk, audiologisch en/of visueel).	specifieke behoefte aan een taalrijke leeromgeving, waarbij taalvaardigheden worden ontwikkeld in een communicatief ingestelde omgeving waarbij er veel interactie is tussen spreker en ontvanger.
specifieke behoefte om het leren te ontwikkelen en zichzelf bij te kunnen sturen in het leren (executieve functies).	Anders, namelijk:

3.6 Inrichting onderwijsondersteuning

Ons samenwerkingsverband beschrijft de vijf zorgniveaus als volgt.

In het samenwerkingsverband onderscheiden we de vijf niveaus van ondersteuning.

Een kind krijgt de ondersteuning die passend is: zo licht als mogelijk en zo zwaar als nodig. We evalueren periodiek of een kind nog de juiste ondersteuning krijgt. Is er meer of juist minder nodig? Dan passen we het ondersteuningsniveau aan.

De niveaus van ondersteuning. De trajectbegeleiding/onderwijsexpert is betrokken bij het blauwe en groene vlak.

Ondersteuningsniveau 0: basisondersteuning

De leerling ontwikkelt en floreert goed bij het onderwijs dat de leerkracht/school biedt. Tijdens de groepsbespreking worden geen zorgen geconstateerd over de brede ontwikkeling en situatie rondom het kind. De leerkracht voelt zich competent in het tegemoet komen aan de onderwijsbehoeften van de leerling en heeft voldoende aan de ondersteuning die geboden wordt via de collegiale consultatie en groepsbespreking.

Ondersteuningsteam: kind – ouders – leerkracht

Het ondersteuningsteam voert overleg dat is gericht op overeenstemming.

Basisondersteuning op De Cocon

Ontwikkelingsgericht onderwijs

Zoals wij al eerder beschreven hebben legt de onderwijsvisie van De Cocon de nadruk op de ontwikkeling van de persoonlijke identiteit van kinderen. Bij ontwikkelingsgericht

onderwijs (OGO) is het van belang dat kinderen uitstijgen boven hun huidige niveau, naar de zone van naaste ontwikkeling.

De inspirator van deze visie op onderwijs was Frea Janssen-Vos. Zij onderbouwde de waarde van onderwijs aan het jonge kind met als achtergrond de leerpsychologie van Lev Vygotsky. De doelstelling van OGO is het stimuleren van kinderen om hun volledige persoonlijkheid te ontwikkelen.

Principes

Het belangrijkste principe is de zone van naaste ontwikkeling. Het kind ontdekt vanuit zijn eigen ontwikkeling wat op het randje van zijn kunnen en nog niet kunnen ligt. Bij OGO staat de brede persoonsontwikkeling van leerlingen centraal. Deze brede ontwikkeling omvat alle intelligenties. Daarbij is het de gedachte dat de leerkracht in het contact met de kinderen niet enkel specifieke kennis en vaardigheden overdraagt, maar dat de ontwikkeling van de leerling daarnaast ook beïnvloed wordt door de context en de cultuur.

Een ander principe is dat het kind ontwikkelbaar is. De ontwikkeling van een kind is te beïnvloeden, het is dus geen vaststaand proces. Betekenisvolle activiteiten en inhouden leveren een belangrijke bijdrage aan deze ontwikkelings- en leerprocessen. Er is onderscheid tussen ontwikkeling en leren: ontwikkeling is een veelomvattend proces, leren wordt toegepast bij overzichtelijke processen.

Bij OGO is zingeving erg belangrijk. Het geleerde moet verinnerlijkt worden. Ook is het van belang dat de leerling weet wat het nut is van het geleerde. Daarnaast moet de leerling in staat zijn om het geleerde in verschillende contexten toe te passen.

Tenslotte hecht OGO grote waarde aan reflecteren en observeren. Door middel van observatie zoekt de leerkracht wat de leerlingen zelf willen en al (bijna) kunnen. Daar stemt de leerkracht het onderwijsaanbod op af. Vervolgens reflecteert hij/zij of het goed zo goed is. Op basis van de reflectie past de leerkracht het aanbod van activiteiten weer aan.

Werken met thema's

Ontwikkelingsgericht onderwijs werkt met thema's. Een thema duurt circa zes tot acht weken. Het is daarom noodzakelijk dat je verschillende kanten op kan met een thema. Natuurlijk is het van groot belang dat de kinderen het thema interessant vinden. Vaak komt er in de klas een onderwerp naar voren, waar de kinderen meer over willen weten. Dat werkt de leerkracht dan uit tot een thema. Bij het thematiseren verbindt de leerkracht zijn bedoelingen met de betekenissen van kinderen. Kleuterleerkrachten bedenken ook nieuwe activiteiten voor de hoeken in de klas, zodat het hoekenspel nieuwe impulsen krijgt.

Thematiseren vraagt om voorbereiding, oefening, observatie, reflectie, in elke fase van het thema.

Activiteiten

Ontwikkelingsgericht onderwijs maakt onderscheid tussen vijf kernactiviteiten, die de basis leggen voor verdere leerprocessen. Die activiteiten zijn:

- Spelactiviteiten
- Constructieve en beeldende activiteiten
- Gespreksactiviteiten
- Lees- en schrijfactiviteiten
- Reken- en wiskundige activiteiten

Een thema begint met een startactiviteit. Daar zijn verschillende mogelijkheden voor:

- Een schatkist, waarin allerlei voorwerpen zitten die met het thema te maken hebben. De leerlingen raden dan wat het thema is.

- Een bezoek brengen aan de markt, de kinderboerderij of wat het onderwerp ook mag zijn. Hierdoor raken de kinderen gelijk betrokken bij het thema en krijgen ze ideeën om in hun spel te verwerken.
- In tweetallen een voorwerp ontdekken en bespreken. Daarna gaat iedereen in de grote kring en koppelt de leerkracht terug. Het kan ook in een keer in de kring, maar vooral kleine groepsactiviteiten zijn geschikt om samen te denken, te praten en te werken. Kinderen leren veel door interactie.

Een thema eindigt met een afsluitactiviteit. Dat kan op diverse manieren:

- Een winkeltje maken en iets verkopen.
- Een restaurant openen en iets lekkers bakken.
- Een krant of boekje maken.
- Een tentoonstelling of presentatie maken in de klas.
- Een voorstelling houden voor ouders of medeleerlingen.

De leerkracht als ontwerper

Bij ontwikkelingsgericht onderwijs ontwerpt de leerkracht thema's en kernactiviteiten en koppelt daarbij kennis en vaardigheden aan sociaal-culturele activiteiten. Op die manier stimuleert hij/zij een brede ontwikkeling. Bij het ontwerpen van spelactiviteiten zoekt de leerkracht naar mogelijkheden, die uitnodigen tot verkenning en expressie. Vaak zorgt de leerkracht ook voor input bij het rollenspel. Bij OGO neemt het rollenspel ook een grote plaats in, omdat kinderen dan spelenderwijs zich leren verplaatsen in andere personen en situaties. De leerkracht verwerkt in de activiteit ook vaak een probleem, zodat de kinderen uitgedaagd worden om een oplossing te zoeken.

De leerkracht als deelnemer

Bij OGO is de leerkracht meer dan een aanmoediger, die buiten spel blijft staan. Hij/zij is ook deelnemer aan de activiteiten. De grondgedachte hierachter is dat ontwikkeling berust op begeleide deelname aan betekenisvolle activiteiten.

De leerkracht heeft een stuwende rol en is steeds op zoek naar kansen om de activiteit te verdiepen en te verbreden. Oog voor de inhoud en uitvoering van de activiteit is onmisbaar.

De gulden middenweg

Ontwikkelingsgericht onderwijs verbindt een leerlinggerichte pedagogiek met een activerende didactiek. Het staat tussen methodegerichtheid en leerlinggerichtheid, waarbij van beide aanpakken de goede kanten gebruikt worden. Tegelijkertijd vermijdt OGO de valkuilen van beide aanpakken. Het gevaar aan methodegerichtheid is dat de leerlingen ondergeschikt worden aan de methode. En bij een te sterke leerlinggerichtheid is het gevaar dat de leerkracht te afwachtend is om te zien wat de leerling al kan. OGO is dus de gulden middenweg.

Ontwikkelingsgericht onderwijs is gebaseerd op de sociaal-constructivistische leertheorie van Vygotski. Een eerste kenmerk daarvan is dat het leren van kinderen plaatsvindt in een realistische omgeving, ook wel aangeduid als betekenisvolle context. Ten tweede wordt het kind gezien als iemand die op actieve manier het eigen leren vormgeeft. Ten slotte is belangrijk dat het leren plaatsvindt in interactie met anderen, met leeftijdgenoten en volwassenen. Bij de ontwikkelingsgerichte visie wordt dan ook gepleit voor meer en betere interactie tussen leerkracht en leerling.

Voor het jonge kind is spel volgens Vygotski de meest belangrijke bron van ontwikkeling. Dat betekent voor onderwijs dat het creëren van spelsituaties van groot belang is, want 'spel is leren' (Cohen de Lara, 1996). Vygotski's benadrukt de zone van naaste ontwikkeling, het verschil tussen wat het kind zonder hulp kan en wat het met hulp kan. De 'Zone van Naaste

Ontwikkeling' (ZNO) is gedefinieerd als het verschil tussen wat een leerling al zelfstandig kan (het actuele ontwikkelingsniveau) en wat de leerling kan met ondersteuning van een volwassene of een medeleerling (de zogenaamde 'meerwetende partners').

De ZNO is daarmee een sociaal-culturele activiteit waarin de leerling zinvol kan en wil deelnemen, maar die hij nog niet zelfstandig kan volbrengen. In de praktijk zal het gaan om het samen uitvoeren van een activiteit (met een volwassene of met medeleerlingen), waarbij de meerwetende partner hardop voordenkt en de belangrijkste ingrediënten aanreikt. Zowel leerling als volwassene dragen dus aan de activiteit bij. De volwassene sluit aan bij de actuele kennis en behoefte van de leerling.

De belangrijkste kenmerken van de ontwikkelingsgerichte benadering zijn globaal als volgt samen te vatten:

- Ontwikkelingsgericht onderwijs is gericht op een brede persoonsontwikkeling (zoals samenwerken, communiceren, initiatieven nemen, plannen maken) die altijd verbonden wordt aan kennis en vaardigheden (schrijven, lezen, woordenschat enz).
- Het gaat om betekenisvolle activiteiten; een thematisch aanbod van sociaal culturele activiteiten waarin kinderen inbreng kunnen hebben in keuze en planning. In de onderbouw hebben de activiteiten een spelkarakter en in de midden en bovenbouw vooral een onderzoek karakter.
- Het aandeel van de leerkracht bepaalt in hoeverre het thematische activiteiten aanbod bijdraagt aan de beoogde ontwikkeling van leerlingen. Leerkrachten bemiddelen tussen de motieven, betekenissen en mogelijkheden van leerlingen enerzijds en de doelen die zij belangrijk vinden anderzijds. Hier moet evenwicht in zijn. Daarom moeten ze zelf een activiteiten aanbod ontwerpen. Maar nog meer dan dat: ze spannen zich in om leerlingen verder te helpen, om ervaringen en handelingsmogelijkheden toe te voegen, om ontwikkeling en leren doelbewust uit te lokken en te stimuleren.
- De didactische organisatie speelt daarin een rol. In begeleide keuzes helpen leidsters en leerkrachten hun leerlingen om initiatieven te nemen en plannen te maken voor hun activiteiten. Vooral kleine groepsactiviteiten maken het mogelijk om met hen samen te spelen, te praten, te denken en te werken.
- Reflectie en observatie zijn onlosmakelijk aan het handelen van docenten verbonden. Ze zoeken steeds naar wat leerlingen zelf willen en al (bijna) kunnen. Daar baseren ze hun aanbod op.

Van Oers (2003) benoemt de volgende hoofdkenmerken van het OGO:

- Ontwikkelingsgericht onderwijs is holistisch
- Ontwikkeling berust op leren door begeleide deelname aan betekenisvolle activiteiten
- De leerkracht is ook een deelnemer aan de culturele praktijk
- Leerlingen construeren hun eigen instrumenten voor het oplossen van betekenisvolle probleem
- De opbouw van het leertraject is systematisch en hypothetisch

In het OGO wordt spel uitgedaagd door het klaarleggen van spel materiaal, dat voor verschillende speltoepassingen kan worden gebruikt. Knopen kunnen een betaalmiddel zijn, maar ook voer voor de hond, of de knopen aan de jas van de beer. Het rollenspel wordt gepropageerd in het OGO. In het spel worden rollen verdeeld en is er interactie tussen de kinderen en de leerkracht.

Het observatiesysteem dat bij OGO hoort is HOREB. HOREB staat voor Handelingsgericht Observeren, Registreren en Evalueren van Basisontwikkeling. Handelingsgericht is een belangrijk kenmerk van dit instrument: wat leerkrachten observeren en registreren heeft niet de bedoeling om kinderen te labelen, maar om er richtlijnen uit te halen voor de begeleiding van de verdere planning van het onderwijs. HOREB werkt met authentieke gegevens: geen toets of testsituaties. Wat een kind

kan op een bepaald moment wordt niet vergeleken met een standaard of mijlpaal, alleen met de ontwikkeling van het kind zelf.

HOREB bestaat uit een Activiteitenboek, een Logboek en Kinderdagboek. Het activiteitenboek bevat verschillende instrumenten die nodig zijn om thema's en activiteiten doelgericht te ontwerpen. Het Logboek is een instrument voor het plannen en reflecteren op activiteiten die met kinderen worden ondernomen en het handelen van de leerkracht zelf binnen die activiteiten. De ontwikkelingssignalerende gegevens worden getransporteerd naar het Kinderdagboek van het kind. In het Kinderdagboek wordt per kind en per kernactiviteit de ontwikkeling bijgehouden.

Basiskenmerken

Hiermee bedoelen wij alle vormen van onbelemmerde, veilige communicatie, constructie en reflectie. Basiskenmerken zijn doelen die zicht geven op de voorwaarden om tot leren en ontwikkelen te komen. Het gaat hierbij om je veilig, nieuwsgierige en competent voelen om je te uiten; je ideeën ook al wijken ze nog zo af te verwoorden en vorm te geven; en om naar jezelf te kijken en te verwoorden hoe het zit en wat beter kan.

De basiskenmerken zijn terug te vinden in de binnenste cirkel.

Overige verwerking van gegevens

Bovenstaande impliceert dat verschillen tussen kinderen er dus kunnen en mogen zijn. De gegevens die wij met HOREB verzamelen worden aangevuld met toetsgegevens van een aantal lesmethoden en methode onafhankelijke toetsen als bijvoorbeeld CITO. Ook in ons administratieprogramma ESIS worden specifieke gegevens genoteerd. In dit systeem worden onder andere onze toetsgegevens en de sociale competentie observatielijst (SCOL). Naast deze gegevens worden er door de leerkrachten groepsplannen en didactische groepsoverzichten gemaakt.

Bespreekmomenten

Vier keer per jaar voeren de Intern Begeleiders groepsbesprekingen met de groepsleerkracht.. Er worden afspraken gemaakt over de voortgang en de verdere begeleiding.

Directie en intern begeleiders hebben wekelijks overleg over zorg- of leerlinginhouden. Indien nodig worden gesprekken met leerkrachten en/of ouders gepland. De intern begeleiders en de directie gebruiken beeldcoaching en flietsbezoeken om de didactische- en pedagogische vaardigheden van leerkrachten te vergroten.

Ondersteuningsniveau 1: lichte ondersteuning als onderdeel van de basisondersteuning

Er is zorg geconstateerd door de leerkracht of ouder of leerling of intern begeleider. Er zijn bijvoorbeeld zorgen over de cognitieve ontwikkeling, de lichamelijke en/of de sociaal-emotionele ontwikkeling of over de relatie met leerkracht, groep, school, ouder of gezin. De leerling komt daarom in de leerlingbespreking. Op basis van een brede analyse wordt er een plan opgesteld en geëvalueerd.

De school volgt de PDCA-cyclus². Dus een leerling wordt altijd een tweede keer besproken in de leerlingbespreking. Ook als het goed gaat. Dan kan er namelijk bepaald worden welke aanpak op welke wijze tot het succes heeft bijgedragen. Dit is belangrijk voor het behoud en het vieren van een goede aanpak voor die leerling. Blijkt uit de onderwijsbehoeften dat de basisondersteuning onvoldoende is? Dan wordt opgeschaald naar ondersteuningsniveau 2.

Ondersteuningsteam: (kind)– ouders – leerkracht – intern begeleider

Het ondersteuningsteam is tijdens de leerlingbespreking gericht op overeenstemming vanuit gelijkwaardig partnerschap.

Ondersteuningsniveau 1 op De Cocon

De leerkracht geeft leerlingen, die dit nodig hebben, extra hulp. De leerkracht ziet zelf mogelijkheden om problemen op te lossen en aan de slag te gaan. Hij/zij heeft dan de volgende mogelijkheden tot zijn/haar beschikking:

- een leerling extra observeren
- didactische toetsen afnemen en analyseren
- meer individuele instructie en verwerking geven
- extra pedagogische en didactische maatregelen
- met de vorige leerkracht en/of ouders praten
- toepassen van groepsorganisatie om verschillen in leermogelijkheden toe te passen (zie de groepsplannen)

Input voor de inhoud van een interventie kan de leerkracht o.a. verkrijgen door collegiale consultatie, leerlingbespreking of gesprek met de intern begeleider.

Er wordt een planning speciale aandacht opgesteld, waarin omschreven wordt welke extra aandacht en begeleiding het kind gedurende de komende periode (duur van het thema) krijgt.

Het plan van handelen kan gericht zijn of van toepassing zijn op de gebieden van

- Inhoud
- Leerstrategieën
- Instructie
- Werkhouding
- Sociaal-emotionele problematiek

De leerkracht evalueert na de themaperiode. Na deze periode kan het plan bijgesteld worden. Ook kan na signalering en bespreking van de didactische toetsen extra zorg in gang gezet worden. De leerkracht noteert in het overzicht van Esis dat het kind extra begeleiding in de groep krijgt.

De leerkracht bespreekt en evalueert met de ouders het plan van handelen.

---

² PDCA-cyclus: Plan - Do - Check - Act; Check geeft aan dat evaluatie en reflectie een voortdurend proces is.

De leerkracht besluit na overleg met de intens begeleider of het plan wordt voortgezet of afgesloten. De intern begeleider houdt overzicht op het evaluatiemoment en de daarbij behorende resultaten.

Ondersteuningsniveau 2: extra ondersteuning binnen de school, gericht op preventie en vroegtijdig handelen

De extra ondersteuning bestaat uit een kortdurend arrangement binnen de eigen school, ter versterking van de lichte ondersteuning. Dit ondersteuningsniveau valt onder de verantwoordelijkheid van de school, die hiertoe de onderwijsexpert van het samenwerkingsverband inschakelt. **Het topdossier is leidraad voor de analyse, het plan en het overeenstemmingsgesprek.** Ook voor deze fase geldt dat er altijd een nieuw overleg gepland wordt voor evaluatie: de PDSA-cyclus wordt toegepast.

*Ondersteuningsteam: (kind) – ouders – leerkracht – intern begeleider –
Onderwijsexpert – eventueel jeugdhulp – eventueel leerkracht school met speciale deskundigheid*

Het ondersteuningsteam kan tijdelijk worden aangevuld met de deskundigheid die nodig is. Het ondersteuningsteam voert overleg dat is gericht op overeenstemming.

Ondersteuningsniveau 2 op De Cocon

Als blijkt dat een aantal interventies onvoldoende positief effect heeft, bespreekt de leerkracht de leerling met de intern begeleider. Ouders (en kind) worden geïnformeerd en betrokken. De Intern begeleider maakt de keuze om tevens in overleg te gaan met de andere intern begeleider, de directie of een deskundige. Er kan een onderzoek gedaan worden. Tevens kan de onderwijsconsulent van het samenwerkingsverband geïnformeerd worden. Zij is beschikbaar voor advies en het inzetten aanvullende deskundigheid/onderzoek. Het groeidocument/TOP dossier vormt leidraad.

Het doel van de besprekingen met de betrokkenen is om samen tot goede handelingsalternatieven te komen. Dit kan leiden tot bijstelling van extra hulp in de groep. Het groeidocument wordt na ongeveer 8 weken geëvalueerd met alle betrokkenen. Als blijkt dat de school in dit stadium handelingsverlegen is, wordt extern advies ingewonnen.

Ondersteuningsniveau 3: extra ondersteuning door externen

Om aan de extra ondersteuningsbehoefte te voldoen, is het nodig dat de school gebruikmaakt van een arrangement van – bijvoorbeeld – een andere basisschool, het SWV of een S(B)O, of dat de school extra ondersteuning inkoop. De ondersteuning kan plaatsvinden binnen de eigen school, buiten de eigen school of op een andere school in het samenwerkingsverband. Ook in deze fase is de onderwijsexpert de trajectbegeleider die de benodigde deskundigheid organiseert. Ook hier wordt de PDSA-cyclus toegepast. **Het topdossier wordt volledig ingevuld.**

Ondersteuningsteam: (kind) – ouders – leerkracht – intern begeleider – onderwijsexpert – eventueel jeugdhulp – externe deskundige – eventueel intern begeleider van andere school

Het ondersteuningsteam voert multidisciplinair overleg, gericht op overeenstemming.

Ondersteuningsniveau 3 op De Cocon

Als de school handelingsverlegen is wordt er op initiatief van de Intern begeleider een multidisciplinair overleg georganiseerd. De hulpvraag is duidelijk. Met elkaar wordt de kern van de problematiek scherp gesteld. Er wordt gekeken of en hoe het onderwijs met hulp van externen weer passend gemaakt kan worden.

Mogelijk volgt nader onderzoek bijv; motorisch- (fysiotherapeut), logopedisch- (logopedist), psychologisch-, persoonlijkheids- of dyslexieonderzoek (ouders vragen aan via hun zorgverzekering). De aanpak wordt verwerkt in het groeidocument en/of Topdossier. Deze wordt twee keer per jaar geëvalueerd. Het MDO kan leiden tot een arrangement. Hiermee komen gelden beschikbaar om de leerling gedurende een bepaalde periode te ondersteunen in de schoolsituatie.

Ondersteuningsniveau 4: speciaal basisonderwijs of speciaal onderwijs, S(B)O

Uit de onderwijsbehoeften en ondersteuningsbehoeften blijkt dat het benodigde arrangement alleen geboden kan worden door het S(B)O. Dit kan zijn voor een korte of langere periode. Voordat toewijzing kan plaatsvinden, wordt het ondersteuningsteam opgeschaald met medewerkers van de mogelijk ontvangende voorziening. **Het topdossier wordt volledig ingevuld. De onderwijsconsulente brengt het in bij de toelaatbaarheidscommissie.** Periodiek wordt geëvalueerd of S(B)O nog steeds het best past bij de onderwijsbehoeften van het kind.

Ondersteuningsteam: (kind) – ouders – leerkracht – intern begeleider – onderwijsexpert – eventueel jeugdhulp – vertegenwoordiger S(B)O

Het ondersteuningsteam voert multidisciplinair overleg, gericht op overeenstemming.

Ondersteuningsniveau 4 op De Cocon

Voor sommige kinderen is de begeleiding op onze school niet voldoende toereikend om tot een optimale ontwikkeling te komen. Verwijzing naar het speciaal basisonderwijs, speciaal onderwijs of REC 2 zal dan nodig zijn.

In een Multidisciplinair overleg wordt besloten om een toelaatbaarheid verklaring aan te vragen. Het MDO wordt aangevuld met een deskundige van de mogelijk ontvangende voorziening. Het Top dossier wordt hiervoor samen met ouders aangevuld.

4. Ons schoolondersteuningsprofiel

Dat wat onze school aan kinderen kan bieden zónder extra ondersteuning van buiten, valt onder de basis- en lichte ondersteuning. Deze wordt bepaald door wet- en regelgeving én door onze ambitie en visie. Het schoolondersteuningsprofiel bevat een aantal wettelijk bepaalde elementen – bijvoorbeeld het pestprotocol – maar verder zijn er veel verschillen mogelijk tussen scholen.

In dit hoofdstuk geven we inzicht in ons schoolondersteuningsprofiel. Dat doen we aan de hand van 10 clusters van onderwijsbehoeften. Een cluster met de daarbij horende aanpak heet een arrangement. Daarnaast laten we met het profiel zien waarin we onze verder willen ontwikkelen.

1. De leerling heeft specifieke behoefte aan een leeromgeving die voorspelbaar en gestructureerd is.

Aanpakken die de school ter beschikking heeft:

- De school bereidt de leerling voor a.d.h.v. het wat, waar, hoe en met wie stappenplan en zet dit om de volgende dag voor te bereiden, zeker wanneer de dag anders verloopt dan normaal.
- Vrije momenten worden vooraf doorgesproken met de leerling; wat ga je doen? Hoe ga je dat doen? Wat als het niet lukt?
- De school benut talenten en interesses van de leerling en probeert zo via een omweg de leerling zo ver te krijgen dingen te ondernemen die eigenlijk geen optie waren. Voorbeelden zijn keuze in boeken, keuze in volgorde, keuze beloning.
- In de onderbouw een gestructureerde leeromgeving/ onderwijsleersituatie ingericht a.d.h.v. hoeken met een visualisatie van het hoe en wat per hoek.
- De school biedt vooraf duidelijkheid en begeleiding bij de uit te voeren taak, waarbij elk aspect wordt ondersteund door visualisaties/pictogrammen/foto's.
- Er wordt in de groep en sommige gevallen buiten de groep gezocht naar plekken waar de kinderen rustig kunnen werken. Er kunnen enkele time out plekken gecreëerd worden.
- De school betreft de ouder daar waar nodig zodat voor de leerling een veilige omgeving gecreëerd kan worden.

Ambitie:

Verbeteren OGO onderwijs. Verder professionaliseren team.

2. De leerling heeft specifieke behoefte aan uitdagend en aangepast onderwijs binnen een eigen leerlijn, omdat hij/zij naar verwachting het fundamentele niveau (1F) niet haalt.

Aanpakken die de school ter beschikking heeft:

- Samen **met** de ouders, de leerling, leerkracht, intern begeleider en orthopedagoog is een OPP (TOPdossier) opgesteld gericht op zelfredzaamheid en probleemoplossend vermogen waarbij de leerling succes ervaart, zich competent voelt en uitgedaagd wordt.
- Interventies worden afgestemd op de specifieke onderwijsbehoeften, waaronder de leerstijl van de leerling.
- Binnen het thematisch werken kan de leerling meedraaien en wordt er een beroep gedaan op zijn talenten.

- De school betreft de leerling in zijn/haar ontwikkeling door doelen en de resultaten zichtbaar te maken. Oefening baart kunst.
- De school maakt bewust keuzes betreft toetsing. Wat heeft de leerling geleerd? De school past verschillende vormen van geheugentechnieken gericht toe die de denkhandelingen concreet ondersteunen (bijvoorbeeld een getallenlijn), die erop gericht zijn om de leertijd zo goed mogelijk te besteden, met extra leertijd (meer oefening, stof vertragen, aangepaste doelen). Dit noemen tempo- of taakdifferentiatie.
- De school geeft extra instructie om het inzicht en toepassing te versterken door stapsgewijs te schakelen van concreet naar symbolisch naar abstract.
- De school hanteert verschillende werkvormen en oefenmogelijkheden gericht op het bereiken van de leerdoelen en het tegemoet komen aan de onderwijsbehoeften. Dit doen wij coöperatief te leren, ICT in te zetten, rekening te houden met verschillende leerstijlen.
- De school heeft een pedagogisch klimaat gecreëerd waarbij verschillen normaal en geaccepteerd zijn. Dit doen wij aan de hand van de uitgangspunten van OGO, "Pedagogisch "(Con)tact, de NO BLAME methode.
- De school benadrukt de talenten en mogelijkheden van deze leerling door wekelijks hem/haar positief onder de aandacht te brengen (organisatie talent – sport talent etc.)

Ambitie:

Verbeteren OGO onderwijs. Verder professionaliseren team.

3. De leerling heeft specifieke behoefte aan een uitdagende, verrijkende, verdiepende en verbrede leeromgeving, die verdergaat dan het bestaande curriculum.

Aanpakken die de school ter beschikking heeft:

- De school signaleert kinderen die behoefte hebben aan een uitdagende, verrijkende, verdiepende en verbrede leeromgeving.
- Opdrachten aanbieden die het kritisch en creatief denken stimuleren (filosofie), en door aandacht te besteden aan onder andere techniek en programmeren.
- De school richt een onderzoekende leeromgeving in om leerlingen te laten te excelleren. Hier is aandacht voor topdown leren dat gericht is op de aanpak – het proces is belangrijker dan het product. Dit doen wij binnen onze thematische activiteiten.
- De school biedt structureel opbrengstgericht onderwijs op maat door zichtbaar doelen te stellen en/of door de leerling te laten stellen.
- De school laat leerlingen eigenaar zijn van hun eigen leerproces door hen eigen uitdagingen, oplossingen/ werkwijzen en een planning te laten formuleren, hen werk te laten maken van de uitvoering en daarop te reflecteren. Dit past bij onze visie.
- Masterclass groep 8
- Playing for Success

Ambitie:

Een rijkere leeromgeving voor meerbegaafden. Professionaliseren op dit gebied. Plan meerbegaafdheid dat bij OGO past.

4. De leerling heeft specifieke behoefte aan een taalrijke leeromgeving, waarbij hij/zij taalvaardigheden ontwikkelt in een communicatief ingestelde omgeving waarbij er veel interactie is tussen spreker en ontvanger.

Aanpakken die de school ter beschikking heeft:

- De school heeft in de onderbouwgroepen de leeromgeving zo ingericht dat elke wand, elke kast voorzien is van woorden, zinnen, symbolen, visualisaties met teksten, boeken en andere materialen.
- De leerkrachten communiceren in relatie tot de doelgroep zoveel mogelijk in korte vertel/tekstblokken waarbij de essentie van de communicatie wordt gevisualiseerd (daar staat wat ik vertel).
- De school beschikt in de onderbouw over leerkrachten die met gebaren de gesproken taal kunnen ondersteunen.
- De leerkrachten ondersteunen hun verbale aanbod zoveel mogelijk met beelden
- Binnen de thema's zijn eigen teksten van de kinderen onderwerp van gesprek. Op deze manier is betrokkenheid gegarandeerd.
- Teksten waarmee gewerkt wordt ertoe: er wordt verbinding gezocht met de thema-inhouden.
- In de klassen wordt gewerkt met thematafels, themaboeken en verteltafels. Er zijn vragenwanden en thematische woordenlijsten.
- School participeert in het project Bibliotheek op School.
- School beschikt over een rijk ingerichte bibliotheek waar gedurende de week meerdere activiteiten worden ontplooid.

Ambitie:

Betrekken ouders bij leesactiviteiten in de bibliotheek. Leerkrachten betrekken leesconsulent Bibliotheek op School bij hun vragen omtrent leesmotivatie en het werken met boeken in de klas.

Uitwerken ideeën leesbevordering + opstellen leesplan.

5. De leerling heeft specifieke behoefte aan oplossingsgerichte gedragsinterventietechnieken die de leerling zelfstandig toepast in verschillende situaties.

Aanpakken die de school ter beschikking heeft:

- De school heeft gedragsregulatietechnieken geïntegreerd in het onderwijs.
- De school heeft oplossingsgerichte interventietechnieken en oplossingsgerichte vaardigheden geïntegreerd in het onderwijs.
- De school legt haar grenzen en maatregelen op het terrein van gedragsproblemen vast in een protocol. Binnen de wet sociale veiligheid ontwikkelen we een visie die berust op de uitgangspunten van pedagogisch tact, NO BLAME methode en ontwikkelingsgericht onderwijs.
- De school krijgt handelingsadviezen aangereikt van verschillende professionals.

Ambitie:

We streven naar eenduidigheid en kindgerichtheid.

6. De leerling heeft specifieke behoefte aan passend leesonderwijs om leeftijdsadequate teksten te lezen en te begrijpen.

Aanpakken die de school ter beschikking heeft:

- De school heeft in de onderbouwgroepen de leeromgeving zo ingericht dat elke wand, elke kast voorzien is van woorden, zinnen, symbolen, visualisaties met teksten, boeken en andere materialen.
- De leerkrachten communiceren in relatie tot de doelgroep zoveel mogelijk in korte vertel/tekstblokken waarbij de essentie van de communicatie wordt gevisualiseerd (daar staat wat ik vertel).
- De school beschikt in de onderbouw over leerkrachten die met gebaren de gesproken taal kunnen ondersteunen.
- De leerkrachten ondersteunen hun verbale aanbod zoveel mogelijk met beelden
- Binnen de thema's zijn eigen teksten van de kinderen onderwerp van gesprek. Op deze manier is betrokkenheid gegarandeerd.
- Teksten waarmee gewerkt doen ertoe: er wordt verbinding gezocht met de thema-inhouden.
- In de klassen wordt gewerkt met thematafels, themaboeken en verteltafels. Er zijn vragenwanden en thematische woordenlijsten.
- School participeert in het project Bibliotheek op School en hebben dus een eigen leesconsulente.
- School beschikt over een rijk ingerichte bibliotheek waar gedurende de week meerdere activiteiten worden ontplooid.
- De schoolbibliotheek is gedurende de hele schooldag toegankelijk voor alle kinderen van de school en tevens voor de kinderen en begeleiders van de peuterspeelzaal.
- Twee keer per jaar staat het lezen in een schoolthema centraal
- Wij organiseren de voorleesweken, boekenmarkten en het voorleesontbijt, nodigen auteurs uit, doen mee aan de voorleeswedstrijd, laten kinderen en ouders elkaar voorlezen, hebben een kinderboekenzwerfboekstation.
- Iedere groep heeft een bibliotheekpas en er worden themacollecties afgenomen bij Probiblio.
- Het leesonderwijs is afgestemd op de onderwijsbehoeften die te maken hebben met intensieve instructie, strategie-ondersteuning, aanpak en materialen, die passen bij de leeftijd.
- Het leesonderwijs is verrijkt met opdrachten t.b.v. stillezen en herhaling, interactie t.b.v. van begrip en beleving, samenwerkend leren en motivatie.
- Het protocol leesproblemen en dyslexie is geïntegreerd in het onderwijs van groep 1 t/m 8. Wij gebruiken leesinterventieprogramma's Connect en Ralfi. Leesmaatjes begeleiden die leeskilometers moeten maken.
- Dyslectische kinderen en kinderen met leesproblemen komen in aanmerking voor dispensatie en compensatie.

Ambitie:

De ambities staan weergegeven in het leesplan dat met de leesconsulente opgesteld is.

7. De leerling heeft specifieke behoefte aan passend rekenonderwijs om leeftijdsadequate rekenstrategieën toe te passen.

Aanpakken die de school ter beschikking heeft:

- De leerkrachten signaleren leerlingen met rekenproblemen tijdig door systematisch rekengesprekken te voeren en toetsen te analyseren.
- De school werkt volgens de principes van het diagnosticerend onderwijzen en handelingsgerichte procesdiagnostiek, waarbij het protocol ernstige reken-/wiskunde problemen en dyscalculie (ERWD) leidend is.
- De school analyseert en observeert. Er is veel aandacht voor het inzichtelijk maken van de leerstof in spel en onderzoek.
- De school is in staat om het drieslagmodel (plannen, uitvoeren, reflecteren: protocol ERWD) als didactisch model toe te passen in het Reken- wiskundeonderwijs.
- De school is in staat om een leerling in overeenstemming met de specifieke onderwijsbehoeften binnen een (sub)groep leerlingen individuele ondersteuning te bieden, met specifieke instructie en oefenvormen en met (procesgerichte) feedback t.b.v. het verhogen van de Reken-wiskundevaardigheden en betekenisverlening.
- De school biedt individuele kinderen de mogelijkheid om handelend met de leerstof bezig te kunnen zijn in een groepsarrangement techniek.
- Alle leerkrachten geschoold in de methode "Met sprongen Vooruit". Hiermee wordt een sterke basis gelegd bij het cijferend rekenen.

Ambitie:

Alle leerkrachten die op De Cocon werken scholen zich op reken- wiskundegebied. Zij doen een basiscursus OGO bij de "Activiteit" en volgen de cursus "Met sprongen Vooruit".

8. De leerling heeft specifieke behoefte aan een aangepaste, compenserende en toegankelijke omgeving (lichamelijk, audiologisch en/of visueel).

Aanpakken die de school ter beschikking heeft:

- De school is toegankelijk voor rolstoelgebruik. De school heeft een lift en invalidentoilet.
- De deuren in de school zijn rolstoelvriendelijk.
- De school kan mogelijkheden creëren t.b.v. medicatie en rust voor leerlingen met een fysieke aandoening.
- De school beschikt over een handelingsprotocol t.a.v. verstrekking en toediening van medicatie en medisch handelen op verzoek.
- De school kan een rutruime creëren.

9. De leerling heeft specifieke behoefte om zijn/haar leren te ontwikkelen en zichzelf bij te kunnen sturen in het leren (executieve functies).

- Op school is kennis aanwezig met betrekking tot de executieve vaardigheden. Deze worden herkend. Dit doen wij door te observeren, te luisteren naar ouders en het kind. Vervolgens stimuleren wij deze vaardigheden door:
  - Respons-inhibitie: nadenken voordat je iets doet. Dit doen wij aan de hand van de Meichenbaum- methode.

- Werkgeheugen: informatie in je geheugen houden bij het uitvoeren van complexe taken. Dit doen wij door complexe taken op te delen in kleine stukken. Kinderen aanleren zelf een stappenplan te maken en deze af te vinken.
- Emotieregulatie: emoties reguleren om doelen te behalen of gedrag te controleren.
- Flexibiliteit: flexibel omgaan met veranderingen en tegenslag. Dit doen wij regelmatig door aan rollenspel te doen.
- Taakinitiatie: op tijd en efficiënt aan een taak beginnen i.p.v. vluchtgedrag.
- Planning/prioritering: een plan maken en beslissen wat belangrijk is.
- Timemanagement: tijd inschatten, verdelen en deadlines halen. Dit doen wij door een timetimer in te zetten. Kinderen te bevragen op 'Hoeveel tijd mag ik gebruiken? Je maakt een plan incl. tijdsindicatie.
- Organisatie: informatie en materialen ordenen. Dit doen wij door bijvoorbeeld een vak een kleur te geven, een foto van 'hoe ziet mijn werkplek eruit'.
- Doelgericht gedrag: De school bespreekt doelen vooraf, maakt deze zichtbaar, bespreekt de haalbaarheid, laten kinderen vooraf inschatten hoe groot de kans is dat het behaald wordt.
- Metacognitie: een stapje terug doen om jezelf en de situatie te overzien en te evalueren. Dit doen wij door regelmatig tijdens het proces te vragen "ben ik nog op de goede weg", een korte stop waarop de leerling benoemd of hij/zij op de goede weg is.

Ambitie:

Borging kennis en vaardigheden met betrekking tot executieve functies.

5. Extra ondersteuning: ondersteuningsniveaus en werkwijze

5.1 Ondersteuningsniveaus

Uw kind krijgt op school de ondersteuning die passend is: zo licht als mogelijk en zo zwaar als nodig. We evalueren regelmatig. Is er meer of juist minder nodig? Dan passen we het niveau van ondersteuning aan.

We onderscheiden vier niveaus van ondersteuning:

- Ondersteuningsniveau 1: lichte ondersteuning als onderdeel van de basisondersteuning
- Ondersteuningsniveau 2: extra ondersteuning binnen de school, gericht op preventie en vroegtijdig handelen
- Ondersteuningsniveau 3: extra ondersteuning door externen
- Ondersteuningsniveau 4: speciaal basisonderwijs of speciaal onderwijs, S(B)O

Niveau 0: Basisondersteuning

Het kind ontwikkelt zich goed met het onderwijs dat onze school biedt.

Ondersteuningsteam:

- Kind
- Ouders
- Leerkracht

Niveau 1: lichte ondersteuning als onderdeel van de basisondersteuning

De leerkracht, intern begeleider, ouders of leerling hebben zorgen over – bijvoorbeeld – de cognitieve, lichamelijke en/of sociaal-emotionele ontwikkeling. Uw kind komt daarom in de leerlingbespreking. Op basis van een brede analyse wordt er een plan opgesteld: één kind, één plan.

We kunnen ervoor kiezen het TOPdossier/groeidocument (deel A en B) te gebruiken als hulpmiddel bij de analyse. Uw kind wordt altijd een tweede keer besproken in de leerlingbespreking – ook als het goed gaat. Is de lichte ondersteuning onvoldoende? Dan wordt opgeschaald naar ondersteuningsniveau 2.

Ondersteuningsteam:

- Kind
- Ouders
- Leerkracht
- Intern begeleider

Niveau 2: extra ondersteuning binnen de school, gericht op preventie en vroegtijdig handelen

Onze school schakelt één van de consultants van het samenwerkingsverband in. De extra ondersteuning voor het kind bestaat uit een kortdurend arrangement binnen onze school, ter versterking van de lichte ondersteuning. Het TOPdossier/groeidocument is leidraad voor de analyse, het plan, het overeenstemmingsgesprek en de evaluatie.

Ondersteuningsteam:

- Kind
- Ouders
- Leerkracht
- Intern begeleider
- Consulent passend onderwijs
- Eventueel jeugdhulp
- Eventueel leerkracht school met speciale deskundigheid

Niveau 3: extra ondersteuning door externen

Om aan de extra ondersteuningsbehoefte van uw kind te voldoen, is het nodig dat onze school gebruikmaakt van een arrangement van – bijvoorbeeld – een andere basisschool of een S(B)O óf dat onze school extra ondersteuning binnenhaalt.

De ondersteuning vindt plaats binnen onze school, buiten school of op een andere school. De consulent van het samenwerkingsverband organiseert de benodigde deskundigheid. Het TOPdossier/groeidocument wordt volledig ingevuld, behalve het gedeelte TLV (toelaatbaarheidsverklaring).

Ondersteuningsteam:

- Kind
- Ouders
- Leerkracht
- Intern begeleider
- Consulent passend onderwijs
- Externe deskundige
- Eventueel jeugdhulp
- Eventueel intern begeleider van andere school

Niveau 4: speciaal basisonderwijs of speciaal onderwijs, S(B)O

Het benodigde arrangement kan alleen geboden worden door het S(B)O – voor een korte of langere periode. Vóór de toelating wordt het ondersteuningsteam versterkt met medewerkers van het S(B)O. Het TOPdossier/groeidocument wordt volledig ingevuld. De consulent van het samenwerkingsverband brengt het in bij de toewijzingscommissie. Periodiek wordt geëvalueerd of S(B)O nog steeds het best past bij uw kind.

Ondersteuningsteam:

- Kind
- Ouders
- Leerkracht
- Intern begeleider
- Consulent passend onderwijs
- Eventueel jeugdhulp
- Vertegenwoordiger S(B)O

5.2 Werkwijze

Om uw kind passend onderwijs te bieden, hanteren alle scholen in Noord-Kennemerland dezelfde werkwijze. Daardoor kunnen we goed samenwerken. Een belangrijk hulpmiddel is het TOPdossier.

Heeft uw kind extra ondersteuning nodig? Dan bepalen de leerkracht en intern begeleider welk niveau van ondersteuning passend is. Indien nodig schakelen we de consulent van het samenwerkingsverband in.

Overleg tussen school en u

We bespreken zorgvuldig wat uw kind precies nodig heeft. Wie is uw kind als persoon? Wat gaat er goed? Wat gaat er minder goed? Wat is er nodig om te zorgen dat het beter gaat? In het zogeheten multidisciplinair overleg (MDO) bent u een belangrijke gesprekspartner. Hierbij is ook de consulent van het samenwerkingsverband aanwezig.

Overleg met andere professionals

Soms worden er ook andere professionals betrokken bij het MDO. Bijvoorbeeld medewerkers van jeugdhulp, gemeente of zorginstellingen. Iedereen brengt zijn eigen gezichtspunt in. Zo ontstaat een gezamenlijk plan voor de juiste vervolgstappen.

TOPdossier/groeidocument

Het TOPdossier/groeidocument is een werkdocument dat ons praktische handvatten biedt om een leerling effectief te ondersteunen. Als ouder wordt u actief betrokken bij het invullen van het TOPdossier/groeidocument.

Alle scholen en samenwerkende instanties zoals jeugdhulp en zorg werken met het TOPdossier/groeidocument – vanuit de gedachte: één kind, één plan.

Doelen van het TOPdossier/groeidocument

Het TOPdossier/groeidocument...

- ... geeft een **goed beeld** van de ontwikkeling en behoeften van een leerling, én van de ondersteuningsbehoeften van de leerkracht, school en ouders.
- ... is **gespreksleidraad** bij de bespreking van de leerling in het multidisciplinair overleg (MDO).
- ... bevat, indien aan de orde, het **ontwikkelingsperspectief** (OPP) van de leerling.
- ... biedt **eenduidigheid en onderbouwing** van vervolgstappen.
- ... biedt mogelijkheden om met externe jeugdhulpverleners en voortgezet onderwijs samen te werken – **één kind, één plan**.

Werkgebieden

We willen uw kind passend onderwijs dicht bij huis bieden: in ons werkgebied werken alle scholen samen, over de muren van de schoolbesturen heen. Het samenwerkingsverband kent 8 werkgebieden. We bundelen onze krachten, wisselen kennis uit en weten van elkaar welke expertise er is.

Meer over de werkwijze

Voor professionals heeft het samenwerkingsverband de werkwijze beschreven in de 'Handleiding groeidocument' en 'Stappen, procedures en routes' (zie bijlage). Deze zijn ook voor u toegankelijk. Hebt u vragen? U kunt terecht bij de leerkracht, intern begeleider of bij de consultant van het samenwerkingsverband.

6. Grenzen aan de ondersteuning van onze school

Nadat we de behoeften van uw kind goed in kaart hebben gebracht, kan duidelijk worden dat het antwoord op sommige ondersteuningsvragen buiten het bereik van onze school ligt. Deze grens in ondersteuning is niet altijd scherp. Het aangeven van grenzen is maatwerk. Analyse, eerlijkheid en helderheid zijn belangrijk om de grens van het kunnen te bepalen.

Uitgaand van wat uw kind nodig heeft, zoeken we dan samen met u en het samenwerkingsverband een passende plek voor uw kind. We kijken samen naar wat het beste is voor uw kind. Het belangrijkste is dat het kind zich optimaal kan ontwikkelen en krijgt wat daarvoor nodig is.

Uitgangspunt is dat de toelating van alle leerlingen steeds individueel beoordeeld moet worden. We stellen de volgende grenzen aan de zorg vast.

- gebrek aan opnamecapaciteit;
één kind met een handicap, zoals bedoeld in de wet, is per groep het maximum
- verstoring van het leerproces van andere leerlingen;
we zullen altijd afwegen of de extra aandacht die de leerling met een handicap nodig heeft in verhouding staat tot de aandacht van de overige leerlingen
- zorg / behandeling en onderwijs;
als de tijd die aan de speciale zorg en (medische) behandeling besteed moet worden aan de leerling duidelijk ten koste gaat van de onderwijstijd, moeten we ons afvragen of plaatsing bij ons wel zinvol is
- verstoring van rust en veiligheid;
met name bij ernstige gedragsproblemen zal het niet mogelijk zijn een zodanige leeromgeving te scheppen dat het kind verantwoord opgevangen kan worden.

Op te vragen bij school

Topdossier

Toetskalender en protocol

Afspraken bij de toetskalender

Protocol verlengen en versnellen

Protocol vroegsignalering (Ronduit)

Protocol PO-VO (website www.ppo-nk.nl)

Verzuimbeleid

Klachtenprotocol

Pestprotocol (wordt herzien)

Protocol voor medicijnverstrekking en medische handelingen

Meldcode Huiselijk geweld en kindermishandeling

Protocol leerlingdossier en privacy (Ronduit)

Dyslexieprotocol (Ronduit)

Protocol ernstige wiskunde- en rekenproblemen en dyscalculie (ERWD)